

Dosedanja uporaba se je pokazala kot izredno uspešna, sekcija pa si je s to potezo zapisala dve pozitivni točki. Poleti mora generator proizvesti le prav majhne količine električnega toka, torej potrebuje manj dieselskega goriva in je tako obremenitev okolja z izpušnimi plini bistveno manjša. Poleg tega je mnogo bolj poskrbljeno za varnost pred požarom v koči, kajti sedanja razsvetljava je bistveno varnejša od osvetljevanja s svečami, petrolejkami in plinskimi svetilkami, s čimer so si planinci doslej svetili pozimi, ko koča ni oskrbovana.

Zdaj se je ista planinska sekcija lotila enakega podviga še v eni od svojih koč, kajti rezultati v prvi koči so karseda ugodni.

Čeprav v nemških hribih ni toliko kraškega sveta kot pri nas, je nemške planince že dolgo motilo odvajanje odpadka iz planinskih koč. Medtem ko je mogoče odplake na nekraškem svetu prečistiti in jih potem spustiti v vodotok, ki navadno takointako teče nedaleč od koče, na krasu pri kočah ni tekočih vod, odplake pa najpogosteje tako ali drugače odtečejo skozi špranje in slejkoprej pritečejo na dan v dolinah, kjer lahko tudi onesnažujejo pitno vodo.

Nemški planinci pravijo, da odslej najverjetneje vsaj v svoji Passauski koči na kraškem ozemlju Leogangerskih Kamnenskih gorá, ki je na višini 2033 metrov,

takšnih problemov ne bodo imeli. V Passauski koči je namreč od lanskega poletja preizkusno suho stranišče. Fekalije, papir in drugi organski odpadki, ki v poletnih mesecih ostanejo med obratovanjem v koči, se predelajo v popolnoma neškodljiv kompost. Biološki postopki za predelavo so se najprej izkazali v skandinavskih državah, zdaj pa jih bodo prenesli še v nekatere nemške planinske kočje v višinah nad 2000 metrov, kjer so primerne klimatski pogoji. Posebnost hišnega stranišča v Passauski koči so sončne celice, ki poskrbijo za zbiranje toplote, s katero ogrejejo odpadke na delovno temperaturo 30 do 40 stopinj, in sicer celo v zimskih mesecih, tako da je kompostiranje odpadkov verjetno končano že pred začetkom naslednje poletne planinske sezone in obratovanja koče. Če bo to v resnici tako in če kolonije bakterij v resnici lahko zdržijo brez zimskega spanja in nepretrgoma delajo, se bo pokazalo te dni, ko bodo pregledali učinke tega sistema.

Celotni gradbeni stroški, vključno s stroški za gradnjo in montažo sanitarij in novo zimsko sobo, so znašali 220.000 mark. Vseh stroškov ni nosilo planinsko društvo, ki je lastnik koče, ampak so velik del prispevali Nemško planinsko društvo in Bavarsko državno ministrstvo za železni razvoj in varovanje okolja — kar 70 odstotkov vsega denarja.

AKCIJI ZA OČIŠČENJE DVEH NAJVIŠJIH GORA NA SVETU

VRAČANJE VELIKANOV NJIHOVI NARAVI

Ali bo zadnje desetletje tega stoletja postalo desetletje velikega čiščenja gorá po vsem svetu? Nekateri razveseljivi podvigi kažejo na to, da bi se to res lahko zgodilo, s čimer smo pravzaprav lahko kar zadovoljni.

Začelo se je z najprikupnejšo in najbolj simbolično goro, z Mount Everestom (8848 m). Tam se je 22. aprila zbrala mednarodna odprava, v kateri so bili Američani, Japonci in Kitajci. Zbrali in odnesli naj bi z gore in njenih pobočij tone odpadkov, ki so jih v več desetletjih pustile številne odprave na najvišji gori sveta, ker do pred nedavnim pač še ni bila taka navada, da bi odprave goro za seboj pospravile.

Ta akcija spada k »zelenemu križarskemu pohodu« ameriškega predsednika Georga Busha. Predsednik je namreč v čast varstvenika okolja Barryja Commonerja, ki je 22. aprila 1970 pripravil prvi razglas za rešitev našega planeta, razglasil 22. april za »dan zemlje«.

Druga »smetarska odprava« bo delovala letošnjega julija v Pakistanu. Njen cilj bo,

da bo drugo najvišjo goro na svetu, K-2 (8611 m), spet vrnila naravi. Znameniti Abruzzijev greben na K-2 je na primer zdaj z več kot 20 000 metri fiksnih vrvi dobesedno vklešen, na vseh straneh pa gledajo iz snega in ledu napol podrti ostanki šotorov in višinskih taborov.

Za to očiščevalno akcijo se je treba zahvaliti organizaciji Mountain Wilderness, pokrovitelji pa so organizacije in inštituti iz Rima, Zeneve in Bielle. Vodja podviga bo Alberto Pinelli, strokovnjak za arheologijo in etnologijo Orienta, ki je doslej posnel že vrsto znanstvenih dokumentarnih filmov in je bil vodja vrste odprav v velike gorske verige Azije. Na tej odpravi bodo sodelovali znani alpinisti iz osmih držav, ki imajo velike izkušnje iz Himalaje. Predvideno je tudi sodelovanje trekinških skupin, ki bodo ostajale v baznem taboru po dva dni, da bodo pomagale čistiti okolico.

Takšne akcije imajo smisel le tedaj, če je mogoče s takšnimi dejanji prispevati k radikalni spremembi mišljenja in obnašanja članov alpinističnih odprav. Zaradi

tega zdaj pripravljajo nekakšen sporazum ali pogodbo, o katerih zdaj še razpravljajo s pakistanskimi oblastmi in po katerih bi morali v prihodnje vsi obiskovalci tamkajšnjih gor, tako člani odprav kot trekingov, vse odpadke spet odnesti s seboj v dolino in jih na določenih krajih uničiti ali pa jih dati v zabojnike, da jih bodo predelali.

Člani organizacije Mountain Wilderness in alpinisti iz Italije, Nemške demokratične republike, Anglije, ČSSR, Francije, Belgije, Nizozemske in Pakistana bodo ostali na pobočjih K-2 dva meseca. Pospravljati nameravajo do višine 7400 metrov, namenoma pa ni načrtovano nobeno plezanje na vrh.

Veleposlanik Pakistana v Italiji je organizatorjem zagotovil popolno podporo njegove vlade in podčrtal pomen takšnih akcij.

Ob tem je dejal italijanski alpinist Ardito Desio, ki je bil prvič v Himalaji že leta 1929, da takšnih problemov ob njegovih prvih obiskih še ni bilo. Že leta 1954, med prvo uspešno odpravo na vrh K-2, pa je videl veliko odvrženega materiala sedmih odprav, ki so bile na gori pred tem. Posebej je poudaril slabe izkušnje in nesrečo svojega planinskega tovariša, ki se je zanesel na staro fiksno vrv, pa se je strgala. Padec se je še srečno končal, poudaril pa je, kako pomembno je odstraniti stare vrvi, da koga ne bi zapeljalo tveganje, saj se dajo na takšen tenek led speljati celo stari alpinistični mački. Zdaj, v časih množičnega obiskovanja gor, je

še posebno pomembno, da nihče ne pusti za seboj nobenih odpadkov; če ne gre drugače, je treba vsakogar prisiliti k redu.

V nekaterih revijah je objavljen podatek, da lahko na tej akciji sodeluje vsak. Kdor bi hotel biti na odpravi »Free K-2«, ki jo organizira Mountain Wilderness, se lahko za potovanje dogovori v potovalni agenciji »Focus World services« v Milanu. Agencija bo organizirala trekinge osemkrat od 21. julija do 7. avgusta, in sicer vsakih nekaj dni. Cena potovanja: 3 650 000 lir (približno 5100 zahodnonemških mark). V tej ceni je vračunan polet iz Milana v Ravalpindi in nazaj, prevoz do izhodišča trekinga in nazaj na letališče, hotel s polnimi penziji v Ravalpindiju in Skarduju, med trekingom pa šotor z dvema ležiščema z armafleksom, hrana na poti, nosači, nošnja prtljage in dovoljenja za trekinge. Vse informacije je mogoče dobiti na naslovu: Focus, Corso Sempione 80, I-20154 Milano, Italia.

Nagrade za prvi Everest

Kanadski film »Samotno popotovanje« je pobral kar tri nagrade na 14. Mednarodnem festivalu gorniškega filma v Banffu. Tako je producentka Suzanna Cook iz Toronta na svečanem zaključku sprejela Grand prix festivala, nagrado za najboljši film o gorništvu in še nagrado občinstva, kar pomeni, da si je režiser prislužil potovanje po reki Nahanni v spremstvu Nahani River Adventures in odprave Sobek.

Film je delo Victorja Sarina, ki nam predstavi Šerpo Dawa Tenzinga in Lorda Johna Hunta. Oba obujata spomine na znamenito odpravo na Mount Everest leta 1953. Ti spomini se prepletajo s spoznanjem oz. ugotavljanjem, kaj je plezanje prineslo Johnu Huntu in narodu Šerp iz pokrajine Kumbu v Nepal.

Nagrado za najboljši gorniški film je prejel ameriški film »Preko roba« režiserke Kathryn Johnstona. V njenem delu spremljamo dva plezalca, ki skušata preplezati steno El Capitana v Yosemiteh.

Za najboljši film o varovanju gora je bil proglašen »Yosemite: Usoda nebes« ameriškega režiserja Johna Elsa. Gre za občuteno predstavitev Yosemitev.

Med video programi (nova sekcija, ki so jo lani, leta 1989, prvič uvedli) se je najbolje odrezal danski režiser Michael Christensen s svojim delom »Sled«. Christensen se je odločil narediti kronološki zapis o odpravi štirih mladih Norvežanov po Nansenovi poti po Grenlandiji.

Žirija je podelila tudi dve posebni nagradi, in sicer znanemu francoskemu režiserju Philibertu in njegovemu filmu »Baquetova vrnitev«. Philibertov prispevek k širjenju in bogatjenju védenja o alpinizmu je vsekakor vreden tega posebnega priznanja.

